

Zootrophion endresianum

ON MASDEVALLIOIDEN KAVERI

■ Ruoholahden näyttelyn kiinnostavin kasvi oli mielestäni Currlinin näyttelyasetelmassa kullankeltaisena loistanut *Zootrophion endresianum*. On hyvin mahdollista, että edellisessä näyttelyssämme Ecuageneralla oli myös samaa lajia mukanaan, mutta ilman kukkia kasvit ovat näyttäneet vain Väli- ja Etelä-Amerikan sumumetsien 'pleurooilta'.

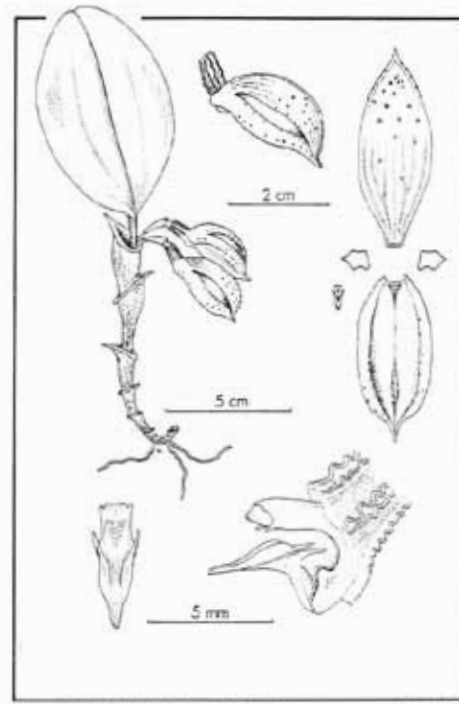
Suvun *Zootrophion* perusti 1982 Carlyle August Luer, joka on tehnyt valtavan työn Pleurothallidinae-alaheimon kasvien järjestyksessä.

Illinoisissa 1922 syntynyt Luer on kirjuri, joka vapaa-aikanaan on harrastanut orkideoiden etsimistä ja keräämistä. Siksi hän tarjoutui työskentelemään myös Marie Selbyn kasvitieteellisessä puutarhassa. Siellä

johtajana ollut Cal Dodson kysyi, halusiko hän ottaa työn alle maxillariat vaiko pleurothallikset. – Mielestäni *Maxillaria*-suku oli liian suuri, joten valitsin jälkimmäiset, Luer kertoi myöhemmin. Jäättyään 1975 eläkkeelle Luer siirtyi tutkimustyöhön Missourin kasvitieteelliseen puutarhaan, jossa hänen tavoitteenaan oli järjestää *Pleurothallidinae* alaheimon lajit.

Tehtävä on ollut valtava: alaheimoon lasketaan nykyisin kuuluvaksi yli 4000 lajia, jotka on jaettu 60 sukuun. Määrä kattaa 16 % kaikista orkideoista. Tunnetuimpia sukuja ovat *Dracula*, *Dryadella*, *Lepanthes*, *Masdevallia*, *Octomeria*, *Pleurothallis*, *Porroglossum*, *Restrepia* ja *Stelis*. *Zootrophion*-sukuun kuuluu kolmisenkymmentä lajia.

KUVA Visa Lipponen

SOF 310779m

Zootrophion endresianum kasvaa epifyytinä, harvemmin maaorkideana Nicaraguan, Costan Rican, Kolumbian ja Ecuadorin kosteissa sumumetsissä 1000–2500 metrin korkeudella. Luer nimensi sen 1800-luvulla eläneen costaricalaisen A.R. Endresin mukaan, joka keräili orkideoita Guatemalassa ja joka myös taitavasti piirsi ja maalasi orkideoista kuvia tunnistamista varten.

Lehtiä on vain yksi, ja lehtihangasta kasvava parisenttinen kukka muistuttaa matelijan päätä. Kukan muoto on inspiroinut suvun nimeämisessäkin.

Kasvatus

Zootrophion endresianum tarvitsee vain vähän valoa, mutta 60–80 % ilmankosteus on tärkeää koko vuoden. Se ei kuitenkaan kestä jatkuvaa seisovaa vettä. Lajin voi istuttaa sammaleiselle palikalle tai ruukkuun, jossa on kosteutta sitovaa, ilmavaa kasvualustaa. Ravinnetta tarvitaan säännöllisesti, mutta vain hieman, sillä ylimääräinen ravinne aiheuttaa nopeasti mustia pilkkuja lehtiin.

Talvikaudella lajin vaatima ilmankosteus edellyttää lasikkoa, mutta kesäisin se varmaankin nauttisi ulkonaolosta Suomen suvessa masdevallioiden tapaan.

OILI PENTINSAARI